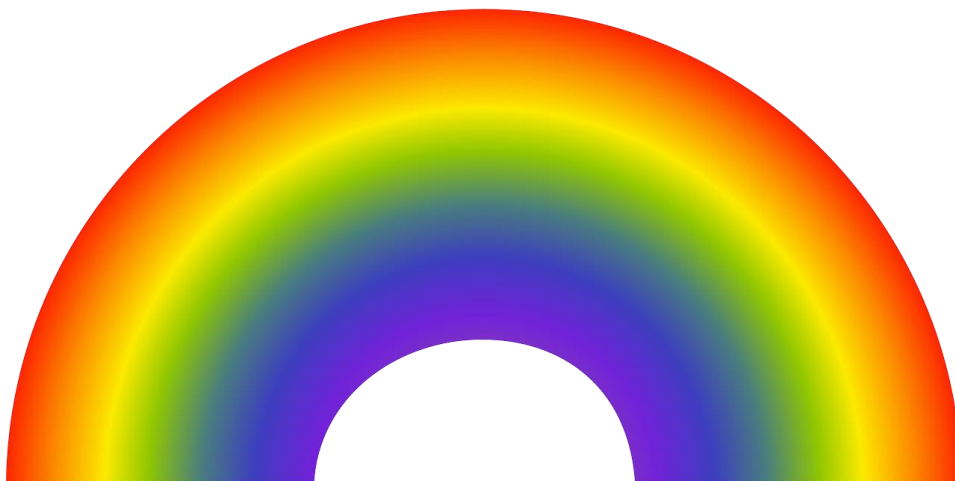

***PLAN FOR ET GODT
PSYKOSOSIALT MILJØ I
KLEM BARNEHAGE***

INNHold

BAKGRUNN FOR PLANEN	2
OM PLANEN	2
LOVVERKET OG STYRINGSdokumenter	3
BEGREPSFORSTÅELSE	4
I KLEM BARNEHAGE JOBBER VI FOREBYGGENDE ETTER DENNE PLANEN	5
Fokusområder i det forebyggende arbeidet	7
Foreldresamarbeid i det forebyggende arbeidet	10
Vedlegg 1. Sjekkliste for foreldre.....	11
Vedlegg 2. Sosial kompetanse	12
LITTERATUR OG HJELPEMIDLER.....	15

BAKGRUNN FOR PLANEN

Barnehagen har plikt til å følge med, forebygge, avdekke og håndtere krenkelser og mobbing i barnehagen, og skal møte enhver bekymring med forståelse.

Om en foresatt har en uro knyttet til barnets trivsel, er det viktig å ta det opp med de ansatte i barnehagen. Barnehagen skal følge opp alle bekymringsmeldinger, og gjøre de undersøkelser som er nødvendig for å håndtere videre oppfølging. Om en ansatt er bekymret for om et barn ikke har det bra i barnehagen, gjelder de samme forpliktelsene til å aktivt undersøke og avdekke grunnlaget for bekymringen. I begge tilfeller skal det opprettes sak, undersøkes og settes inn tiltak i nært samarbeid med foresatte. Barnets stemme skal også ivaretas, da barnet har rett til å uttale seg om saker som angår dem.

OM PLANEN

Planen sier noe om hvordan vi i KLEM barnehage arbeider for å fremme et trygt og godt psykososialt miljøet. Et inkluderende miljø med gode samhandlingsmønstre. Et miljø hvor barna opplever å høre til, hvor de føler seg betydningsfull i gruppen og får muligheter for medvirkning.

Et inkluderende og trygt felleskap kommer ikke av seg selv, det oppnås kun gjennom systematisk og bevisst relasjonsarbeid. Dette forutsetter at alle i barnehagen har kunnskap om hva som skal til for å fremme et trygt og godt barnehagemiljø, «VI FELLESSKAPET».

I planen finnes også barnehagens rutiner og prosedyrer for hvordan følge opp saker etter melding fra foreldre/barn/ansatt eller andre.

I KLEM Barnehage legger vi vekt på:

- At det arbeides kontinuerlig og systematisk med barnas barnehagemiljø
 - kunnskap og forståelse om hva mobbing i barnehagen innebærer
 - arbeid for felles verdier og holdninger (barnesyn, læringssyn)
 - relasjonsarbeid
 - fokus på voksenrollen - «oppmerksomt nærværende voksen»
- At det arbeides kontinuerlig og systematisk med personalets arbeidsmiljø
 - tilbakemeldingskultur, et klima for kritisk refleksjon hos personalet
 - samarbeid og medvirkning
- At barnehagen og foreldre samarbeider om det forebyggende og holdningsskapende arbeidet

LOVERKET OG STYRINGSdokumenter

Barnehageloven

Barnehageloven stiller klare forventninger til barnehagens forpliktelser for å skape et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø for barn:

§1. Utdrag formålsparagrafen;

«Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

§2. Utdrag barnehagens innhold

Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

§3. Utdrag barns rett til medvirkning og hensynet til barnets beste;

Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. I alle handlinger og avgjørelser som gjelder barn i barnehagen, skal hva som er best for barnet, være et grunnleggende hensyn.

§ 41. Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser. Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

§ 42. Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

§ 43. Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker barn

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styrer skal melde fra til barnehageeieren.

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Barnehagens verdigrunnlag

➤ tredje avsnitt

Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke til fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.

➤ Barn og barndom

Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt.

➤ Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

Barnehagens formål

➤ Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg

Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring.

➤ Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap

I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksen.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler

➤ § 12. Psykososiale forhold

«Virksomheten skal fremme trivsel og gode psykososiale forhold»

BEGREPSFORSTÅELSE

“Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra barn og/eller voksne som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning (I. Lund).

Mobbebegrepet i barnehagen flyttes fra individperspektiv til i større grad ha fokus på mobbingens kontekst, på sammensatte sosiale prosesser og på gruppedynamikk. Mobbing i barnehagen handler ikke om å plassere ansvaret for mobbeatferd på enkeltbarn. I barnehagen handler det om å se at mobbing oppstår som et resultat av «sosiale prosesser på avveie».

Krenkelse

Barnets opplevelse av krenkelse er ofte knyttet til ekskludering fra fellesskapet og utestenging i lek. Det kan være ord eller handlinger begått av barn eller ansatte (fra enkeltpersoner eller gruppe), som oppleves som negative eller sårende.

Krenkelser kan skje på mange måter, som for eksempel;

- ved handlinger som gjør at barnet ikke opplever tilhørighet med gruppen, utestengelse fra sosiale fellesskap
- at et barn blir holdt utenfor i leken eller samtalen
- at barnet aldri får leie/sitte ved siden av/være på gruppe med noen
- at et barn blir dominert av andre.
- at barnet blir dyttet, bitt eller slått.
- at et barn blir gjort narr av eller ydmyket.
- ved blikk/himling med øyner eller fravær av øyekontakt.

Andre eksempler på hvordan ansatte kan krenke og mobbe barn:

- gjennom sin væremåte, holdninger til barn eller ved sitt syn på barn
- omtaler barn negativt, snakker nedsettende om eller til barn
- kjefter eller truer
- ved at ansatte ikke sier ifra/lar være å gripe inn dersom de observerer kollegaer som krenker barn

Konflikt

I konflikter er barna likeverdige som parter. Konflikter skjer og er ikke alltid så alvorlige, de involverte har gjerne de samme emosjonelle reaksjonene og kan fort bli venner igjen. Konflikter er nødvendig for en god sosial utvikling. Oppstår i alle fellesskap på grunn av motstridende interesser.

I KLEM BARNEHAGE JOBBER VI FOREBYGGENDE ETTER DENNE PLANEN

Form for forebygging	Når	Ansvarlig for oppfølging
Systematisk og kontinuerlig arbeid for å utvikle barnas sosiale kompetanse.	Kontinuerlig	Styrer/ ped.leder/alle
Systematisk arbeid med barnehagens fokusområder (fokusområdene i egen oversikt s.7-8)	Kontinuerlig	Styrer/ped.leder/alle
Alle ansatte er bevisst sin rolle som aktiv, tilstedeværende og ansvarlig voksen. Vi jobber kontinuerlig med fokus på de forstyrrende elementene i det å være «oppmerksomt nærværende voksen» Alle ansatte er aktivt tilstede, med hele seg, der barna oppholder seg, observerer og analyserer samspillet, veileder og støtter barna dersom det oppstår uheldige samspillsmønstre (oppmerksomt nærværende)	Kontinuerlig	Styrer/ ped.leder/alle
Utvikle gode yrkesetiske og faglige evner til å reflektere og diskutere – vi søker kunnskap og er endringsvillig	Kontinuerleg, holde seg faglig oppdatert. Kompetanseheving	Styrer/ped.leder/ den enkelte
Alle ansatte bidrar til å ha en åpen dialog med barnets hjem – vi inkluderer foreldre (Foreldrene som del i VI- fellesskapet)	Kontinuerleg	Styrer/ped.leder/Alle
Alle ansatte er informert og bevisst sitt medansvar for å bidra til et trygt og godt arbeidsmiljø – vi har fokus på personalets trivsel (Personalet som del i VI-fellesskapet)	Kontinuerlig	Styrer/Alle
Sjekkliste for barnehagens oppvekstmiljø og kartlegging av egen praksis	Minst 1 g årlig	Styrer/ ped.leder
Risikoliste, psykososialt miljø (barn-nett app)	Månedlig	Ped.leder
Barnesamtaler	Ved behov, før foreldresamtaler	Ped.leder ansvar for at det gjennomføres, kan delegere
Barnehagens psykososiale miljø er tema på foreldremøter og i samarbeidsutvalgsmøte (Foreldrenes som del i VI-fellesskapet)	Årlig	Styrer/ ped.leder

Medarbeidersamtale og arbeidsmiljøundersøkelse (Personalet som del i VI-fellesskapet)	Årlig	Styrer/Ped.leder
---	-------	------------------

Fokusområder i det forebyggende arbeidet

Fokusområde i det forebyggende arbeidet	Mål for barnet	For å arbeide i retning av disse målene må personalet jobbe forebyggende ved å være; VÆRE OPPMERKSOMT NÆRVÆRENDE ➤ Plikten til å følge med og gripe inn	Hvordan
Vennskap Vennskap er en viktig faktor for sosialisering-prosessen. Å tilhøre en gruppe gir barn trygghet og sosial tilknytning. Styrker barnets selvfølelse.	Alle barn skal oppleve å ha venner/være en venn i barnehagen.	• Vise positive holdninger til alle barn • Synliggjøre den enkeltes plass og verdi • Tilrettelegge for at samspill og vennskap dannes • Ha oversikt over relasjonene • Kartlegge barns vennskap • Systematisk arbeid for utvikling av sosial kompetanse	• Smågrupper ute/inne • Rollespill • Kartleggingsskjema, vennetog • Gjennomføre barnesamtaler • Ukens barn på SK • Dagtavle LK – bilde av barna/hvem er her. • BlimE dansen • Sanger om vennskap • «vennskapslov» • Hjertesamling • «Bamse» bilder med følelser
Lek Lek er en grunnleggende livs- og læringsform. Sosial kompetanse er en forutsetning for å delta i lek.	Barna skal utvikle tilstrekkelig lekekompetanse for å kunne delta i lek, samt inkludere andre barn i leken.	• Legge til rette for gode, varierte og stimulerende lekemiljøer. • Løfte frem barns initiativer i lek og bygge videre på dem. • Være gode rollemodeller i leken sammen med barna. Utvikle og jobbe med egen lekekompetanse. • hjelpe barn inn i lek med andre barn. • Kartlegge barn i lek/ha oversikt over relasjonene. • Være språkbevisste	• Lekegrupper • Nok tid til lek/barns frie lek • Gode lekemiljøer • Ulike observasjonsverktøy (Alle Med) • Plakat, «i dag har jeg bare lekt»

Hverdagssituasjoner	Barna skal kunne samhandle godt med andre, og oppleve egen mestring under påkledning, måltid og samling.	• Oppmuntre til å klare selv og hjelpe andre • Være bevisst egne holdninger og handlinger • Være tydelig/konsekvent • Kartlegge barns samspill med andre i hverdagssituasjoner • Være språkbevisste • Tilrettelegge for faste/kjente rutiner i de ulike situasjonene	• Små grupper • Bok: Magisk samlingsstund. • Kartleggingsskjema, Alle Med. • Nok tid! • Bruk av humor
Språk og kommunikasjon For å bli forstått og forstå	Barna skal bruke språket for å hevde seg positivt i samvær med andre. - få ord for følelser/gjenkjenne følelsene - kunne si nei eller stopp/bruke stopptejn	• Være språklige forbilder for barn/bevisst språkbruk • Benevne; sette ord på barnets og egne handlinger, intensjoner, fokus og følelsesuttrykk • Observere/kartlegge barns språk/barnehagens språkmiljø • Bruke pedagogiske hjelpemidler i språkarbeidet	• Språkgrupper • Språkposer/kasser/spill • Snakkepakken • Gleding • Bamse ansikt «følelser» • Veileder: språk i barnehagen- mye mer enn bare prat (Udir). • Temahefte «språkmiljø og språkstimulering i barnehagen» • Kartleggings og refleksjonsverktøy, TRAS. • Språk og språkmiljø – refleksjonsverktøy for barnehagen (Udir) • Tegn til tale
Trivsel, glede og humor	Trivsel, glede og humor skal være en naturlig del av barnets hverdag i barnehagen.	• Møte barn og voksne med interesse og positivitet • Dele barnets gleder og opplevelser ved ord, stemmeleie, mimikk og kroppsspråk • Være spontan og la seg rive med • Være bevisst hvordan vi bruker humor sammen med barn	• Tullevers – lek med ord • Rim og regler • Gledingshjerter
Regler/ rutiner	Barna opplever trygghet og forutsigbarhet, og vet hva som forventes av dem.	• Bli enige om felles regler i bhg. og følge dette opp i hverdagen • Ha fokus på ønsket atferd framfor uønsket atferd • Ha felles retningslinjer for håndtering av uønsket atferd • Informere/samarbeide med foreldre	• Lage «regler» sammen med barna • FN's barnekonvensjon • Tiltaksplan mobbing • Atferds planer ved behov • Dagtavle

Revidert april 2022

Foreldresamarbeid	Gjennom gjensidig samarbeid og forståelse, skal barnets behov for omsorg, lek, læring og danning ivaretas.	• Daglig kontakt med foreldre hvor informasjon om barns trivsel og utvikling utveksles • Ta foreldrenes ønsker og behov på alvor • Bidra til å skape gode holdninger til barn, både egne og andres, i foreldregruppen • Gjennomføre foreldresamtaler • Gjennomføre foreldremøter	• Årlig brukerundersøkelse • Informasjon til nye foreldre. • Årsplan/Månedspan/månedsskriv • Instagram • Formelt samarbeid via foreldrerepresentantene og samarbeidsutvalget
--------------------------	--	--	--

Foreldresamarbeid i det forebyggende arbeidet

Foresatte har en viktig rolle i forhold til å avdekke et barns endrete adferd og føre dialog med barnehagen om dette. Barnehagen skal følge opp alle bekymringsmeldinger, og gjøre de undersøkelser som er nødvendig for å håndtere videre oppfølging.

Foresatte kan forebygge mobbeatferd ved å:

- Være bevisst på hvordan andre barn og foresatte omtales.
- Være engasjerte også i de andre barna.
- Be barn med seg hjem, la barna treffe hverandre i en annen setting enn den de er vant til i barnehagen.
- Prate med barna sine om hvordan de har det og hvordan det er greit å oppføre seg.
- Delta på foreldremøter.
- Følge opp de reglene og tiltakene som evt blir avtalt på foreldremøter, for eksempel i forhold til bursdagsfeiringer.
- Sammen med personalet i barnehagen ha fokus på å oppdage og stoppe alle former for negative handlinger og begynnende mobbeatferd, slik at det ikke utvikler seg til uheldig samhandlingsmønster som over tid resulterer i mobbing.

Vedlegg 1. Sjekkliste for foreldre

	Heilt enig	Delvis enig	Heilt ueinig
Vi prater med barnet om det han / hun har opplevd i barnehagen			
Vi prater positivt om andre barn i barnehagen, deres familie, de ansatte og barnehagen generelt			
Vi tar opp ting vi reagerer på direkte med barnehagen			
Når vi bringer og henter barn, benytter vi mulighet til å prate med og hilse på andre barn og foreldre			
Vi hjelper barnet vårt til å se en situasjon fra flere sider			
Vi hjelper barnet vårt med å trene på å vente på tur og dele med andre			
Vi lar barnet vårt få trene på å uttrykke egne meninger og begrunne disse			
Vi oppmuntrer barnet vårt til å spørre dersom han/ hun lurer på noe			
Vi formidler til barnet vårt at det er lov å si nei/stopp til det en ikke ønsker å være med på			
Vi hjelper barnet vårt til å regulere forholdet mellom følelser og handling/ atferd (impulskontroll)			
Vi hjelper barnet vårt til å lytte til det andre barn har å si			
Vi hjelper barnet vårt til å forstå at alle er ulike og like mye verdt			
Vi hjelper barnet vårt til å ha respekt for ulike funksjonsnivå, kjønn, kulturer og legning			

Vedlegg 2. Sosial kompetanse

Kompetanseområde	Ferdigheter barn må tilegne seg for å bli sosialt kompetente	For å arbeide i retning av disse ferdighetene må personalet
Selvhevdelse	- Å kunne hevde seg selv og egne meninger på en god måte. - Våge å stå imot gruppepress. - Ta initiativ og bli med på lek og samtaler som allerede er i gang.	- Være bevisst egen væremåte i samhandling med barn og voksne. - Støtte/veilede barn som har problemer med å komme inn i leken/ hevde seg
Selvtillit	Ha tro på at du er noe, kan noe og vet noe	- Støtte barna på at de kan – ikke gi opp, øve utholdenhet - Tilpasse etter ferdigheter/nivå for å oppleve mestring
Selvkontroll	- Kunne vente på tur, og kunne utsette egne behov og ønsker. - Lære seg konfliktløsningsmetoder eks. takle frustrasjon, klare å roe seg ned, klare å komme med forslag til løsninger i konflikter.	- La barna øve på turtaking. - Lære barna sinnemestringsmetoder, eks. sitte ned, puste med magen, telle. - Veilede barn i konflikter slik at de kan komme til en felles løsning. Gi ros når de kommer med forslag til løsning.
Empati/ rolletaking	- Kunne sette ord på/forstå egne og andres følelser, ønsker og behov. - Vise medfølelse og ta hensyn til andre - Respektere at andre er forskjellige, og at man har ulike meninger	- Hjelpe barn å sette ord på/forstå egne og andres følelser, ønsker og behov. - Legge til rette for gode samspillsituasjoner preget av varme og empati. - Kunne uttrykke egne følelser, ønsker og behov på en hensiktsmessig måte. - Være inkluderende og behandle alle med respekt og likeverd. Snakke om at alle er forskjellige.
Prososiale handlinger	Kunne utøve positive handlinger til fordel for andre. (oppmuntre, bry seg om, vise omsorg, hjelpe til og dele)	- Være gode rollemodeller, ved å utøve positive handlinger overfor barn og voksne. - Rose barnas positive handlinger, trekke frem gode eksempler i barnegruppa.
Selvfølelse	- Å oppleve egenverd. - Å akseptere seg selv, kjenne seg akseptert. - Ha positiv holdning til seg selv.	- Møte barnet med en positiv og anerkjennende holdning. - Respektere barnets egenart. - Fokus på barnets ressurser.

NÅR BARNET DITT SVARER:

"i dag har jeg bare lekt"

DA HAR BARNET DITT....

Øvet på å kommunisere Vist omsorg Blitt utfordret Samarbeidet Øvet på å gi og ta

Tatt initiativ Gitt av seg selv Vært nysgjerrig Opplevd livsglede og humor Vært kreativ

Vært et barn Vært en del av fellesskapet Opplevd vennskap Øvet konsentrasjon

Bearbeidet erfaringer og opplevelser Utfoldet seg Øvet på konfliktløsning og forhandling Ledet og blitt ledet

Gjort erfaringer av ulike leketyper Lært om egen identitet Bygget selvtillit Opplevd latter og glede

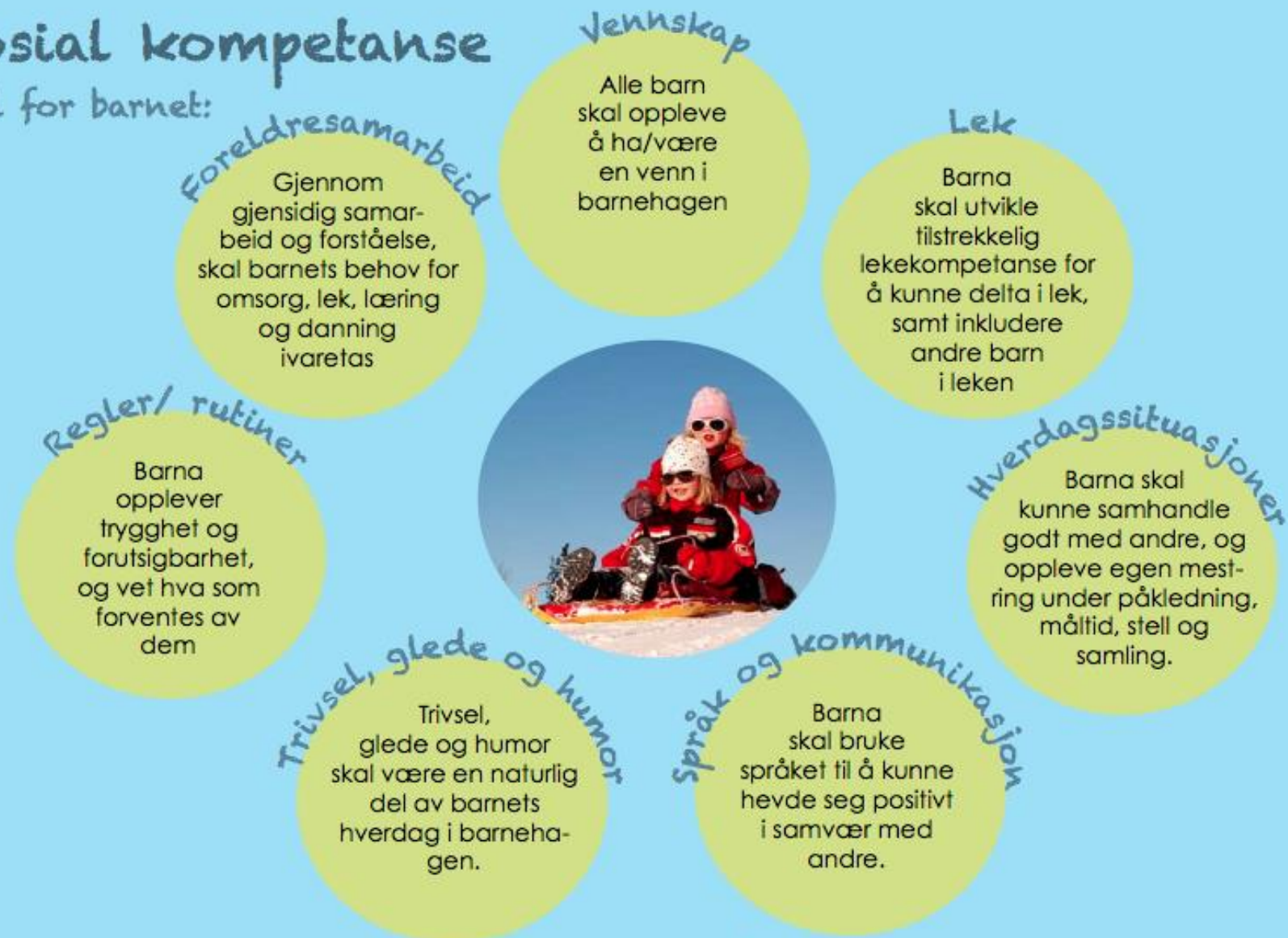
Lært normer og regler Kjent på mestringsfølelsen Utviklet seg intellektuelt og emosjonelt Brukt fantasien

Øvet tålmodighet og egne grenser Øvet på turtaking Opplevd motgang og små tap Vært nysgjerrig

Tatt ansvar Lyttet til andre Opplevd samspill mellom barn-barn og voksne-barn Brukt sansene

Sosial kompetanse

Mål for barnet:

Barns trivsel- voksnes ansvar

LITTERATUR OG HJELPEMIDLER

- FNs konvensjon om barnets rettigheter av 20. november 1989 (Barnekonvensjonen)
<https://www.unicef.no/barnekonvensjonen>
- Lov om barnehager <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgave, Kunnskapsdepartementet (2011)
<https://www.udir.no/rammeplan>
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1995-12-01-928>
- Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager - Miljø og helse i barnehagen
<https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/miljo-og-helse-i-barnehagen>
- Barns trivsel – voksens ansvar. Forebyggende arbeid mot mobbing starter i barnehagen.
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/trivselsveileder/>
- Språk i barnehagen. Mye mer enn prat. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/sprak-i-barnehagen--mye-mer-enn-bare-prat/>
- Foreldreutvalget for barnehager(fub), Mobbing i barnehagen
- Kari Pape – kartleggingsskjema
- SMART oppvekst <https://smartoppvekst.no/>
- Dialogmodellen <https://dialogmodellen.no/>
- Hele barnet, hele løpet; Mobbing i barnehagen. Forskningsrapport
- Partnerskap mot mobbing 2016-2021 <https://www.partnerskapmotmobbing.no/>
- Gleding <https://gleding.no/>

